

Openbaar Ministerie

College van procureurs-generaal

Voorzitter

Postadres: Postbus 20305, 2500 EH Den Haag.

Aan de Minister van Justitie
De heer dr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Bezoekadres:

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
Telefoon +31 70 33 99 600
Telefax +31 70 33 99 851

Onderdeel	Organisatie ontwikkeling & Informatiemanagement	Bij beantwoording de
Contactpersoon	drs. E.J.F. van der Steege	datum en ons kenmerk
Doorkiesnummer(s)	070 - 3399639	vermelden. Wilt u slechts
Datum	24 juli 2008	één zaak in uw brief
Ons kenmerk	PaG/O&I/12910	behandelen.
Uw kenmerk	5540149/08	
Bijlage(n)	1	
Onderwerp	herziening gerechtelijke kaart	

Geachte heer Hirsch Ballin,

In uw brief met bovengenoemd kenmerk verzoekt u het openbaar ministerie (OM) om vanuit het perspectief van het OM aandachtspunten bij de herziening van de gerechtelijke kaart te maken. Aan dit verzoek wil het College van procureurs-generaal graag voldoen.

In uw brief verwijst u naar de regiovorming binnen het OM. Het OM is einde 2004 gestart met deze opschalingsbeweging vanuit grotendeels dezelfde geconstateerde knelpunten, als welke de aanleiding vormen voor de herziening van de gerechtelijke kaart. De noodzaak tot specialisatie, vermindering van de kwetsbaarheid van die schaarse specialismen, noodzaak tot volumevergroting en vergroting van de efficiency.

De twee leidende gedachten bij het denken over de gewenste inrichting van de werkprocessen en organisatie van het OM zijn allereerst de verwachting dat de prestaties van het OM als geheel worden verhoogd door een nadrukkelijker onderscheid te maken tussen de behandeling van zaken die maatwerk vereisen en standaardzaken. Daarnaast is aangegeven dat het OM beter kan presteren door de kwetsbaarheid van de kleinere parketten te verminderen door schaalvergroting.

Deze schaalvergroting heeft geleid tot het creëren van 11 regionale samenwerkingsverbanden op arrondissementaal niveau. Deze regionale indeling is ten aanzien van de discussie over de gerechtelijke kaart voor het OM het uitgangspunt.

Het College hecht er aan te benadrukken dat de schaalvergroting van het OM geen eigenstandige beweging is, maar de resultante van een zorgvuldige herijking van de processen binnen het OM teneinde de genoemde doelstellingen te realiseren. De organisatie wordt op deze wijze meer in lijn gebracht met de processen. In de relatie met de herziening van de gerechtelijke kaart kan deze gedachte ketenbreed worden gevoerd. Het College is daarom ook van mening dat in deze discussie niet alleen gekeken kan worden naar de relatie Rechtspraak en OM, maar bijvoorbeeld ook naar de ontwikkelingen in het politiebestedel.

Aandachtspunten

Als aandachtspunt in relatie tot de herziening gerechtelijke kaart staat het streven naar congruentie in de keten voorop. Congruentie op meerdere gebieden, t.w.: geografische inhoudelijke en de bestuurlijke.

Geografische congruentie

Met de komst van de 11 regionale samenwerkingsverbanden heeft het OM zijn primaire taken op drie niveaus georganiseerd. Landelijk met het Landelijk en het Functioneel Parket, regionaal met de regionale samenwerkingsverbanden en lokaal met de arrondissementsparketten. Ook bij de politie is een soortgelijke niveauverdeling te herkennen. De beweging is herkenbaar: landelijk de VtsPN, op bovenregionaal niveau de samenwerkingsverbanden met als zwaartepunt het BR-niveau en op lokaal niveau de regiokorpsen.

Een belangrijk aandachtspunt is de regie op de beweging. In reactie op het wetsvoorstel om naar een landelijke politieorganisatie te gaan zijn er binnen de politie tal van samenwerkingsverbanden opgericht. Op landelijk niveau is dat de voorziening tot samenwerking Politie Nederland (VtsPN), waarin een aantal bedrijfsvoeringstaken is neergelegd. Op bovenregionaal niveau zijn allerlei initiatieven tot samenwerking te herkennen. De behoefte aan die regie ligt niet alleen op geografisch gebied, maar ook op de inhoud waarop wordt samengewerkt.

Voor wat betreft de relatie met de politie bestaat er reeds een opschalingsniveau: de BR-structuur. De BR-structuur conflicteert in het algemeen niet met de regionale indeling van het OM. Alleen het BR-verband Utrecht, Flevoland, Gooi- en Vechtstreek wijkt hier van af. Of dit leidt tot een incongruentie is afhankelijk van de uitkomsten van de discussie rondom de positie van Flevoland en die van het regiokorps Gooi- en Vechtstreek.

In relatie tot de regionale opschaling, zoals het OM die nastreeft, heeft het OM een voorkeur om in de samenwerkingsrelatie met de politie uit te gaan van de BR structuur

met 7 a 8 samenwerkingsverbanden. De BR-regio Noord-Oost is omvangrijk en kan, voor wat betreft het OM, in twee regio's worden opgedeeld: Noord (Groningen Friesland, Drenthe) en Oost (Overijssel en Gelderland).

Voor wat betreft de geografische indeling zijn de discussies rondom Flevoland, de politie regio Gooi- en vechtstreek en de veiligheidsregio's in Noord Holland reeds gesignaleerd.

- Discussie Flevoland

Indien de provincie Flevoland een zelfstandig arrondissement wordt (als voorgesteld in de motie Teeven/Heerts) en daarmee losgekoppeld van Zwolle ligt het voor de hand dat deze binnen het OM in een regionaal samenwerkingsverband als lokaal parket wordt gevoegd met het regioparket Utrecht. Beide zijn immers relatief klein en daarmee kwetsbaar. Op dezelfde gronden als voorheen gebruikt zijn om tot regionale samenwerkingsverbanden te komen, voornamelijk geografische nabijheid en overeenkomstig criminaliteitsbeeld is deze samenwerking te onderbouwen. Het OM heeft de wens om hiertoe reeds eerder uitgesproken.

Bovenstaande beweging levert de regio Zwolle-Almelo op. Deze regio heeft qua schaalgrootte en criminaliteitsbeeld voldoende realiteitswaarde.

- Veiligheidsregio's in Noord Holland

De Commissaris van de Koningin in Noord Holland (CdK NH) streeft naar de vermindering van het aantal veiligheidsregio's in Noord Holland. Aangezien de veiligheidsregio's verbonden zijn met de politieregio's grijpt een discussie direct in op het politiebestedel. Een variant betreft een samenvoeging van de regio Zaanstreek-Waterland (of een deel er van) met Kennemerland en/of Amsterdam-Amstelland en/of Noord Holland Noord. De regio-indeling wordt hierdoor slechts beperkt beïnvloed en de verschuiving is goed in te passen in het regionaal OM-model.

- Politieregio Gooi- en Vechtstreek

Beide bovenstaande discussies hebben een relatie met de positie van de politieregio Gooi- en Vechtstreek. Deze (relatief kleine) politieregio is op BR-niveau aangesloten bij de korpsen Flevoland en Utrecht. Het is daarom geen onlogische gedachte om deze politieregio onder het gezag te brengen van de OM-regio Utrecht/Flevoland. Op deze wijze wordt de gezagslijn duidelijker op BR-niveau ingevuld. Aandachtspunt bij bovenbeschreven beweging is de overschrijding van de provinciegrenzen. De CdK NH heeft eerder aangegeven dat dit niet prohibitief mag zijn voor de ontwikkelingen en heeft in dezen een oplossing via mandaatconstructies aangedragen.

De ontwikkeling in de opschalingsdiscussie is inzichtelijk gemaakt met een presentatie die als bijlage bij deze brief is gevoegd.

Inhoudelijke congruentie

Door met meerdere organisatieniveaus te werken ontstaat er de ruimte om bepaalde zaakstromen op een andere te beleggen, bijvoorbeeld ter vermindering van de kwetsbaarheid van specialistische kennis. Het is voor het systeem van belang dat er in ketenverband niet alleen nadere afstemming plaats vindt over de geografische indeling, maar ook over de geografische belegging van specialismen. Het is aan te bevelen om in de relatie tussen OM en Rechtspraak afspraken te maken waar welk, met name landelijk, specialisme behandeld wordt. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld de zaken van het Landelijk Parket en Functioneel Parket. Korte lijnen tussen parketleiding en gerechtsbesturen dragen bij tot kwaliteitsverbetering in de gehele rechtelijke organisatie. Overigens heeft het OM informatie uitgewisseld hieromtrent in de richting de Commissie Zaakstoedeling (cie. Van Dijk) die binnen de Rechtspraak een voorstel maakt over een aangepaste verdeling van (specialistische) zaken binnen de Rechtspraak.

Uit een korte eigen inventarisatie van de samenwerkingsverbanden binnen de Nederlandse Politie valt te concluderen dat er vooralsnog geen congruent beeld te destilleren is uit de omvang van de samenwerkingsinitiatieven en op de gebieden waarop wordt samengewerkt op (boven)regionaal niveau (zelfs binnen de deelnemers van één samenwerkingsverband.). Het OM is een sterk voorstander van een meer congruente wijze van samenwerken, waardoor er meer eenheid ontstaat op inhoud en op omvang. De huidige initiatieven op (boven)regionaal niveau zijn een initiatief vanuit de regiokorpsen in een reactie op het voorstel van een nationale politie. Een politiebrede regie lijkt vooralsnog te ontbreken. Het OM geeft er, zoals reeds aangegeven, de voorkeur aan om op politieniveau aan te sluiten bij een reeds bestaand opschalingsniveau: de BR-structuur. In de visie van het College dient dit niveau leidend te zijn voor de samenwerkingsverbanden binnen de politie, althans waar het onderwerpen van de justitiële taak betreft.

Bestuurlijke congruentie in de keten

Momenteel wordt de OM-organisatie ingericht naar 11 regio's met regionale management teams, onder voorzitterschap van de regionaal Hoofdofficier, die op een aantal terreinen waar onder beheer en sommige beleidstaken doorzettingsmacht heeft. De lokale hoofdofficier blijft echter verantwoordelijk voor de relatie met het lokale bestuur, de regiokorpsleiding en de rechtbank. Er zijn in de relatie met de Rechtspraak thans 19 bestuurlijke eenheden en met de politie en het bestuur 25.

In geval van een opschalingbeweging van de Rechtspraak naar 11 gerechtsbesturen zal de bestuurlijke relatie op het niveau van de regiohoofdofficier komen te liggen. Hierdoor ontstaan derhalve 11 bestuurlijke eenheden binnen de rechtelijke organisatie.

De bestuurlijke constellatie met 11 bestuurlijke eenheden betekent dat de huidige arrondissementen niet meer van belang zijn voor de Rechtspraak. De vraag is of dit ook geldt voor het OM. Van belang in dezen is de relatie met het bestuur en de politie. Het OM hecht er grote waarde aan om ten opzichte van deze twee partners herkenbaar en in positie te blijven. Een hoofdofficier per politieregio is derhalve een voorwaarde voor het OM. Het formaliseren van de regiohoofdofficier in de Wet RO acht het OM nu te vroeg. De discussie rondom het politiebestedel en de doorontwikkeling van het regiomodel dienen verder uitgekristalliseerd te worden.

Ten aanzien van het locatiebeleid stelt het College zich op het standpunt dat het OM gevestigd blijft op de hoofdvestigingsplaatsen van de Rechtspraak.

Ressortelijke herindeling

In het wetsvoorstel Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie is de ressortelijke herindeling reeds voor zover mogelijk meegenomen. Hiermee wordt ook een betere aansluiting gevonden op de OM regio-indeling. Enig punt dat nog niet in het wetsvoorstel meegenomen kan worden is de positie van Flevoland. Conform het reeds eerder geformuleerde kabinetsstandpunt over de modernisering van de rechterlijke organisatie pleit het College om de appellen van Flevoland bij hetzelfde ressort onder te brengen als Utrecht.

Het OM heeft eenzelfde beweging ingezet in de Tweede Lijn, als reeds ingezet is in de arrondissementsparketten. De Tweede lijn wordt gezien als één organisatie, met vijf vestigingen, onder aansturing van een landelijk HoofdAdvocaat-generaal. De ressortelijke Hoofdadvocaten-generaal blijven verantwoordelijk voor de bestuurlijke relatie en de zaaksinhoud. De landelijk Hoofdadvocaat-generaal is verantwoordelijk voor de beheersorganisatie en de inzet en beschikbaarheid van de landelijk georganiseerde specialisten.

Indien de gerechtelijke organisatie langs de lijnen van de 11 regio's wordt georganiseerd kan de vraag gesteld worden of het aantal ressorten teruggebracht kan worden. Door de ressortelijke organisatie reeds als één te positioneren kan het OM hier relatief gemakkelijk op inspelen.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en ben vanzelfsprekend bereid om op bovengeschetst beeld een nadere toelichting te geven.

Hoogachtend,

Het College van procureurs-generaal,

H.N. Brouwer

